Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

◆ № 76 (576) ◆ Середа, 28 квітня 1993 року ◆ Ціна 8 крб.

Хто буде господарем на селі?

20 мільйонів гектарів сільськогосподарських угідь підлягають в Україні роздержавленню і приватизації протягом 1993—1995 років. Здійснення програми земельної реформи обійдеться у 22,9 мільярда карбованців. Такі дані наводились 26 квітня на засіданні Кабінету Міністрів України, яке розглянуло проекти низки урядових декретів та інших законодавчих документів.

Палкі дебати викликало обговорення проекту Державної програми земельної реформи, якою передбачається зміна форми власності на землю. Аграрний сектор, відзначалось на засіданні, занепав. В Україні, багатій на чорноземи, вже деградувало більш як 30 процентів орних земель. Стоїть питання про виведення з сільгоспобороту близько мільйона гектарів. Необхідна умова подолання соціально-економічної кризи — відродження на селі повноправного власника і господаря. І база для цього є: сформовано земельний запас на площі 4,8 мільйона гектарів, зареєстровано 58 тисяч громадян, які бажають організувати фермерські господарства.

Цей основоположний документ може змінити життя мільйонів сільських жителів. Проаналізувавши проект, учасники засідання повернули його на доопрацювання.

Присутні в основному схвалили проекти Декрету Кабінету Міністрів України «Про приватизацію майна в агропромисловому комплексі» і закону України, яким вносяться зміни і доповнення до законодавства про сільське (фермерське) господарство і до Земельного кодексу України.

Кабінет Міністрів обговорив також документи, присвячені місцевим податкам і зборам, оплаті дивідендів суб'єктами підприємницької діяльності, створеними з участю держпідприємств і організацій.

ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА Л. КРАВЧУКА З Б. ЄЛЬЦИНИМ

27 квітня відбулася телефонна розмова Л. Кравчука з Б. Єльциним. У ході бесіди Президент України поздоровив Президента Росії з перемогою на референдумі, підкресливши, що вже попередні результати голосування переконливо засвідчили: більшість виборців підтримує Б. Єльцина, схвалює його курс на реформи. Були обговорені також актуальні питання українсько-російських відносин.

Чорнобиль: наша пам'ять, наш біль

На сьому річницю Чорнобильської катастрофи Союз «Чорнобиль» України провів Всеукраїнський мітинг пам'яті. Відкриваючи його, президент Союзу Юрій Андреєв відзначив, що останнім часом погіршилася допомога чорнобильцям. Соціальні програми, спрямовані на поліпшення життя потерпілих, не виконуються.

Він поінформував учасників мітингу про результати недавньої розмови з Президентом України, який пообіцяв зробити все можливе, щоб закон про статус тих, хто потерпів внаслідок Чорнобильської катастрофи, не зазнав змін і виконувався у повному обсязі. В рамках державної програми також буде створено фонд придбання ліків для чорнобильців, сформовано оздоровчу мережу. А така необхідність є. Торік лише 17 відсотків ліквідаторів пройшли санаторне лікування, а дітей — не більш, як 23 відсотки.

Траурні мітинги пройшли у більш як п'ятдесяти місцях.

На знімках: 26 квітня на Майдані Незалежності в Києві.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПРОГРАМА Є, НЕМА ГАРАНТІЙ

Зроблено перші конкретні кроки в оволодінні ситуацією в Чорнобильській зоні,— так заявив керівник Мінчорнобиля Г. Готовчиць на прес-конференції з приводу сьомої річниці катастрофи. Хоча ще немало проблем попереду, але є вже інструмент для їх розв'язання — створено Адміністрацію зони відчуження.

Нарешті розроблено концепцію ліквідації наслідків аварії. На її основі побудовано державну програму.

Але є складнощі з фінансуванням. З бюджету надійшло лише 53 відсотки потрібних коштів. Це менше, ніж треба, тільки для «чорнобильського» будівництва. Тож зрозуміло, що його темпи недостатні. Адже досі не відселено ще 30 тисяч чоловік.

Чимало проблем пов'язано з охороною здоров'я, забезпеченням ліками та продуктами. Не все гаразд і з радіаційним забрудненням останніх. Приміром, у 229 господарствах вміст радіонуклідів у молоці час від часу перевищує нормативи. До речі, західні нормативи м'якші за наші, але вміст радіоактивності у вітчизняних продуктах часто близький до обмежень.

Ані керівники Мінчорнобиля, ані представник Мінсільгосппрому не наважилися гарантувати, що всі продукти, які ми споживаємо, проходять радіаційний контроль. А Г. Готовчиць додав, що деякі піки негативних наслідків Чорнобильської катастрофи ще попереду.

ГВАРДІЯ — БЕЗ ПАРТІЇ

Вчора в Луганську відбулась прес-конференція, де йшлося про підсумки роботи комісії, що вивчала історію Краснодонської підпільної організації «Молода гвардія». Комісія, до складу якої увійшли вчені й представники громадських організацій, працювала майже два роки. Відкрито раніше невідомі, приховані факти діяльності всесвітньовідомого «партійно-комсомольського підпілля». Хоч працівники комісії не в усьому згодні між собою, вони зробили 10 глобальних висновків. Найголовніший з них: партійного керівництва «Молодою гвардією» ніколи не було, це вигадка партійно-пропагандистського апарату. Що ж до самих підпільників — в одному з наступних номерів газети.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

САМОГУБСТВО ДОНЬКИ ПРЕЗИДЕНТА

У понеділок ввечері покінчила життя самогубством дочка Президента Болгарії Ж. Желева — 22-річна Йорданка. Трагедія трапилася, коли Ж. Желев перебував з офіційним візитом у Кувейті.

Як повідомляє софійська газета «Труд», нещодавно Йорданка вже намагалася покінчити з собою, але того разу лікарі врятували її. Після обрання Ж. Желева на пост Президента на нього та його сім'ю звалилася лавина бруду, ненависті та пліток. Йорданка замкнулася в собі, очевидно, не змогла винести того тягаря. У Желевих є ще одна донька — Станка.

Указ Президента України

Про Міністра України у справах національностей та міграції

Призначити Ємця Олександра Івановича Міністром України у справах національностей та міграції, звільнивши його від обов'язків Радника Президента України з політико-правових питань, Голови Комісії Президента України з політико-правових питань.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
26 квітня 1993 року
№ 143/93

Указ Президента України

Про Постійного Представника України при Всесвітній метеорологічній організації

Призначити Голову Державного комітету України по гідрометеорології Ліпінського В'ячеслава Миколайовича Постійним Представником України при Всесвітній метеорологічній організації.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
26 квітня 1993 року
№ 144/93

Указ Президента України

Про Міністерство України у справах національностей та міграції

З метою дальшого вдосконалення роботи у сфері міжнаціональних відносин та міграційних процесів **постановляю:**

1. Утворити Міністерство України у справах національностей та міграції на базі Комітету у справах національностей при Кабінеті Міністрів України.

У зв'язку з цим частину першу статті 5 Указу Президента України від 25 лютого 1992 року № 98 «Про зміни в системі центральних органів державної виконавчої влади України» (в редакції Указу Президента України від 13 листопада 1992 року № 566) після слів «Міністерство машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії України» доповнити словами «Міністерство України у справах національностей та міграції».

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк затвердити Положення про Міністерство України у справах національностей та міграції.

Президент України
Л. КРАВЧУК

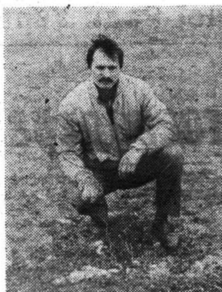
м. Київ
26 квітня 1993 року
№ 145/93

ФЕРМЕРИ: «ДАЙТЕ ЗЕМЛЮ!»

РАЙРАДА І АДМІНІСТРАЦІЯ: «УЖЕ ВСЮ РОЗДАНО»

Власті на місцях саботують виконання урядової постанови про підтримку фермерства

Минулого року господарство «Левківське» (колгосп) посіяло гречку на площі стільки-то гектарів. Однак сталася посуха і державі не було здано жодного кілограма. В той же час фермери Валерій Колосівський та Анатолій Тимошенко посіяли ту ж гречку на п'ятнадцяти своїх гектарах (котрі розташовані, природно, поруч з колгоспними) і зібрали по 8,5 центнера з гектара. Землю отримали настільки пізно, що, у принципі, посіяти й зібрати вже було неможливо. Однак зібрали і розвезли мішки по дитячих садках (безплатно) та підприємствах Житомира (за символічну плату й технічне сприяння).

СІЯЛИ гречку вночі — домовилися з колгоспниками без відома голови про «оренду» трактора з сівалкою. Сьогодні ж мають три власні трактори і два вантажні автомобілі. Паливно-мастильних матеріалів, запчастин, насіння, добрив тощо ні в яких властей не просять. Просять одного — землі.

А землі їм, як неважко здогадатися, не дають. Колосівський просив 50 гектарів орної землі і 10 гектарів непридатних земель для будівництва, Тимошенко — стільки ж. Перший отримав 15 орної землі, другий — 5 (і ніяких непридатних — так що збудувати, скажімо, гараж для тракторів або хлів для корів просто ніде). Причому орною землею виділені гектари міг назвати тільки голова сільради: каміння, каміння і знову воно ж. Запусти сюди плуг — через п'ятнадцять хвилин доведеться везти в ремонт.

Однак фермери трапилися не з мовчазних і звернулися до народного суду Житомирського району Житомирської області. І суд, всупереч установці райради і глави районної держадміністрації (котрі категорично проти виділення фермерам тієї кількості землі, яку ті вимагають), ухвалив: землею наділити, дії тих, що не наділяють, вважати неправомірними (рішення про відмову приймали не сесії сільської та районної Рад, а голова сільради і клерк райадміністрації). А райрада, у свою чергу, подала касаційну скаргу в колегію Житомирського обласного суду.

Голова Житомирської районної Ради народних депутатів Дмитро Ксендзюк: «Нині ми даємо землю під городи городянам. Вивели в запас, як і вимагає уряд, 7 процентів угідь і вже всі землі запасу роздали. А фермери — вони молоді, мають техніку — нехай беруть землю подалі від міста. Їм легше туди добиратися, ніж пенсіонерам. Можна, звичайно, відібрати землю в колгоспу — але хто ж тоді поставлятиме у Житомир молоко? Фермери щось корів доїти не хочуть...».

Фермер Валерій Колосівський: «У постанові Кабінету міністрів «Про хід виконання Закону України про селянське (фермерське) господарство і рішень уряду з цього питання» сказано: «...зволікається виділення земельних ділянок... місцевим держадміністраціям вжити заходи... для організації оптимальних за розмірами земельних ділянок». Тобто якщо взяти до уваги наявну в нас техніку — ми повинні мати як мінімум 150—200 гектарів землі. Тільки тоді можна грамотно вести сівозміни, тільки тоді трактори й автомобілі не простоюватимуть. Якщо ж наші районні та обласні власті вважають, що пенсіонери на своїх десяти сотках можуть нагодувати державу — Бог їм суддя. До того ж ми — жителі села Левків і маємо повне право на землю тут, біля нашої хати (до того ж, купуємо пальне на свої кревні і палити його на десятикілометрових поїздках щодня не хочемо. Таке собі може дозволити тільки колгосп)».

Що ж стосується прагнення райради якомога більше землі виділити городянам — і тут, виявляється, влада порушує закон. У постанові Верховної Ради від 13.03.1992 року сказано: «Районним Радам... вирішити питання про надання підприємствам, установам і організаціям земельних ділянок для колективного городництва...». А надає їх райрада зовсім не заводам і фабрикам — райрадам міста. Виділення ж у запас 7 процентів колгоспних земель, за словами А. Тимошенка, відписка. Адже в постанові уряду записано не «7 процентів», а «...не менше 7 процентів». Так що аби бажання — а земля знайдеться. Тільки от бажання у районних властей якраз і нема.

А з приводу нібито небажання фермерів доїти корів висловилась фермер із села Вереси Житомирської області Лідія Теліженко: «У мене 7 корів, 13 голів молодняку, гуси, кури. Минулого року здала державі 6 тонн молока, 2 тонни м'яса. Мені 60 років. Маю трьох синів, два трактори і одне бажання — працювати. А з начальством сварюся тому, що 7 із виділених мені 20 гектарів зайняли під дачі колишній директор радгоспу, його шофер, бухгалтер... Пропонують мені взамін землю далі — та тільки таку, що санепідстанція не дозволяє на ній працювати». В середньому ж по Житомирській області на 100 гектарів землі припадає 20 корів. Навіть якщо не говорити про сміховинні колгоспні надої, все одно в повітрі зависає запитання: «А скільки ж мати корів фермерові А. Тимошенку на наданих йому п'яти гектарах каміння?» Для вирішення цього питання корисними можуть виявитися дані про те, що левківська сільрада має 2401 гектар земель запасу, а фермерам з них віддали всього 37 гектарів. 131 гектар вивели в запас і роздали під городи, що суперечить Земельному кодексові.

От і запитують фермери, чи збираються районні й обласна держадміністрації виконувати постанови уряду? Природно, розповідають при цьому, хто з начальства яку собі дачу на колгоспних землях вибудував. А яке б рішення не прийняла колегія, в будь-якому разі воно буде прецедентом: або вердикт означатиме перемогу колгоспного ладу на житомирській землі і початок наступу на занадто вже незалежних фермерів, або навпаки — покаже, що стати господарем на своїй землі все-таки є сенс. У найближчих же планах фермерів Житомирської області — пікетування обласних Ради та адміністрації. Про вердикт колегії Житомирського обласного суду і про те, що за ним буде, ми постараємося розповісти в наступних номерах «Голосу України».

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
журналіст.

БЕЗРЕЗУЛЬТАТНІ ВИБОРИ

Безрезультатно завершились повторні вибори народних депутатів України у Верхньодніпровському і Широківському округах Дніпропетровської області. Якщо в першому на виборчі дільниці голосувати прийшла третина виборців, то в другому — лише кожний десятий. Таким чином, жоден з кандидатів так і не дістав необхідної підтримки у змаганні за депутатський мандат.

Негативний результат голосування був визначений наперед. Серед основних причин — втома населення від політичних кампаній, невдало підібрана дата виборів, коли більшість населення відзначала поминальний день.

РУХ Є, РОЗМАХУ НЕМА

Нині в Україні працюють 1 мільйон 800 тисяч орендарів. Багато з орендних підприємств досягли добрих показників, у них значно вища продуктивність праці і платежі в бюджет, ніж на державних. Однак оренда ще не набула того розмаху, який диктується потребами економіки нашої країни. Які шляхи прискорення процесу приватизації, розширення орендного руху, подолання проблем, які заважають впровадженню цієї прогресивної форми господарської діяльності? Ці та інші питання були в центрі уваги учасників зустрічі представників Спілки орендарів, орендних підприємств, ряду міністерств і відомств з Прем'єр-міністром України Леонідом Кучмою, яка відбулася 26 квітня.

Особливу увагу було приділено проблемі відповідної законодавчої бази. Відзначалось, що недосконалість існуючих законів та інструкцій часто гальмує розвиток орендного руху. Гостру дискусію викликали взаємовідносини орендних і державних підприємств. Як підкреслили Леонід Кучма, інші промовці, необхідно пам'ятати, що перші користуються державними ресурсами, які закуповуються за державними ж цінами. Тому і віддача їх вища.

Питання про орендний рух розгляне Кабінет міністрів 8 травня.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ УКРАЇНИ

У телеграмі від 22.04.1993 року НБУ звертає увагу начальників своїх регіональних управлінь, керівників комерційних банків на те, що за результатами аналізу торгів на валютній біржі виявилося невиконання багатьма комерційними банками вимоги про обов'язковий продаж іноземної валюти. Попереджено про недопустимість такого ставлення до виконання декретів уряду та вимог Національного банку України. З банків, що винні у порушенні існуючого порядку, стягується штраф у розмірі незапропонованої для продажу у встановлений строк іноземної валюти (в карбованцях за курсом). Але цей захід не звільняє банки від продажу валюти на наступних біржових торгах.

Регіональні управління мають забезпечити ефективний контроль щодо своєчасного продажу комерційними банками іноземної валюти в строки, визначені Національним банком України.

Підкреслюється також необхідність встановлення персонального контролю за повнотою і своєчасністю обов'язкового продажу російських рублів, іноземної валюти на торгах валютної біржі.

Телеграмою від 23.04.1993 року повідомлено, що всі угоди щодо купівлі та продажу іноземної валюти, які були укладені до 18.04.1993 року і не зареєстровані на валютній біржі, анулюються. Всі кошти в іноземній валюті мають бути повернуті на кореспондентські рахунки банків і підлягають обов'язковому продажу відповідно до чинних правил. На суму порушення банки сплачують штраф у карбованцях за курсом.

* * *

На виконання програми поетапного здійснення грошової реформи та у зв'язку із забезпеченням реалізації вимог Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», де чітко визначено, що валюта України є єдиним законним засобом платежу, Правління Національного банку України прийняло рішення про припинення з 27 квітня 1993 року приймання документів для одержання індивідуальних ліцензій на здійснення торгівлі з оплатою в іноземній валюті.

* * *

Національний банк України 23 квітня 1993 року встановлює курс українського карбованця до іноземних валют

	Офіційний курс (обліковий)
1 австралійський долар	2151.31
1 австрійський шилінг	267.71
1 англійський фунт стерлінгів	4622.50
10 бельгійських франків	911.58
1 німецька марка	1886.17
1 голландський гульден	1670.38
1 датська крона	489.20
100 італійських лір	195.82
1 канадський долар	2386.63
1 норвезька крона	441.51
1 долар США	3000.00
1 фінська марка	516.08
1 французький франк	555.04
1 шведська крона	396.53
1 швейцарський франк	2049.18
10 японських ієн	271.00
1 екю	3658.54
10 іспанських песет	259.29
10 грецьких драхм	137.21
1 ірландський фунт	4554.43
1 ісландська крона	47.44
10 португальських ескудо	203.48
1 СДР	4225.20
1 естонська крона	235.77
1 долар США по розрахунках із Індією	3000.00

Точка зору

ВЛАДА КРИМІНАЛІЗУЄ ЕКОНОМІКУ, А ЇЇ ТРЕБА ПЕРЕБУДОВУВАТИ

Ступенем незалежності національної економіки визначається рівень незалежності самої держави. За певною критичною межею економічної залежності зникає державна самостійність і можливість здійснювати ефективну політику—захисту національних інтересів.

Економіка матеріалізує політичну ідею державності в суб'єкт державної політики. Але для успішного здійснення цих процесів первинною мусить бути цілеспрямована політична програма для економіки. Отже, державна політика у сфері економіки має мати чітко поставлену мету (стратегію) і програму дій для її досягнення, тобто послідовний механізм реалізації.

Якої ж політики дотримується нинішня влада в Україні? Якщо проаналізувати, що в нас відбувається, то складається враження, що ті, хто приймає рішення, не усвідомлюють стратегічної мети і не розуміють, у якій послідовності потрібно діяти, щоб її досягнути. Чи це нерозуміння, чи небажання діяти належним чином — важко сказати, але очевидним є, що наявні різні мотиваційні моменти і зіштовхуються розмаїті, часто діаметрально протилежні інтереси.

Дозволю собі висловити деякі міркування з приводу того, що нам робити.

Першочергове наше завдання — перетворити цей великий шмат економіки СРСР в національну максимально самодостатню, наскільки це дозволяє її рівень розвитку, економіку України. Шлях до цього лежить через якнайшвидше створення нової системи управління, підпорядкованої задоволенню національних інтересів України. Для цього необхідно замість цілком об'єктивно розірваних старих вертикальних зв'язків створити нові вертикальні управління і максимально сприятливі умови для налагодження горизонтальних зв'язків у межах України, а тоді функціональний дефіцит доповнювати вигідною зовнішньою кооперацією. Найголовніше першочергове завдання — провести комплексну інвентаризацію і створити централізований інформаційний банк даних, найрішучішими адміністративними заходами відновити порядок та виконавчу дисципліну, зупинити процеси руйнування промислового комплексу і розграбування національних багатств.

Завдання номер один — зупинити деградацію і розвал найпотужнішої, найбільш технологічно розвиненої частини промисловості — військово-промислового комплексу (ВПК). У цій сфері маємо величезні можливості. Тому ВПК став предметом найпильнішої уваги недругів України, які хотіли б зруйнувати його або прибрати до рук через «дику» приватизацію і руйнівну конверсію.

Розумний державний підхід до ВПК зберіг би і примножив технологічний рівень в національній економіці, а накопичення в ньому дало би поштовх для розвитку інших галузей виробництва.

До конверсії ВПК необхідно підходити дуже обережно і проводити її узгоджено з потребами власної оборони тепер і в перспективі, а також враховуючи кон'юнктуру на міжнародному ринку зброї, налагоджуючи випуск продукції подвійного призначення, та цивільної — адекватного технологічного рівня і через передачу технологій в інші галузі. Концептуальний підхід до ВПК повинен грунтуватися на принципі переорієнтації його з дотаційно збиткової на прибуткову галузь.

Другий пріоритетний стратегічний комплекс — сфера сільськогосподарського виробництва. Державна політика повинна бути спрямована на припинення деградації галузі і пожвавлення ефективності виробництва в ній через створення необхідних передумов:

— заміну державно-феодальних виробничих відносин на рівноправні відносини між власниками (перетворення колгоспів з державних об'єктів на рівноправні суб'єкти — кооперативи власників і сприяння створенню фермерських господарств);

— збалансування цін на сільськогосподарську і промислову продукцію згідно міжнародних еквівалентів;

— створення потужної інфраструктури аграрного сектора (комунікації, зберігання, транспортування, переробка сировини і реалізація готової продукції).

Третій пріоритетний блок — інформація і зв'язок. Добрі перспективи для розвитку цієї системи відкриваються через використання можливостей ВПК.

Четвертий стратегічний комплекс — енергетичний. Найвразливіша в ньому для України частина — рідкі вуглеводневі енергоносії. Розв'язання цієї проблеми полягає у:

— використанні нових альтернативних джерел постачання (Близький і Середній Схід, Північний Кавказ);

— економії через структурні зміни в промисловості (зменшення виробництва чорних металів, які Україна по інерції виплавляє в нерозумних надлишках);

— глибокої технологічної переробці нафти;

— реконструкції теплових електростанцій і використанні твердого палива;

— прискореному переході в основному на дизельні двигуни;

— загальній економії енергії;

— збільшенні видобутку нафти з власних джерел.

П'яте. Прискорене створення народногосподарської і соціальної інфраструктури через реалізацію державної програми суспільних робіт і зайнятості.

Шосте. Орієнтація на екологічно безпечні виробництва.

Сьоме. Передумовою нормального функціонування і розвитку економіки стане створення упорядкованої фінансово-кредитної, грошової і податкової систем. Доки така система не буде створена, економіка прямуватиме до паралічу.

Для створення такої ефективно діючої системи потрібен комплекс продуманих цілеспрямованих заходів, які б сприяли створенню упорядкованого внутрішнього ринку і захищали його від зовнішніх дестабілізуючих впливів.

Це, насамперед: прирівнювання внутрішніх цін на товари і кваліфіковану працю до міжнародних, впровадження власної конвертованої валюти на внутрішньому ринку; вимивання з нього за безцінь товарів загальмує інфляцію кваліфікованої робочої сили, стимулюватиме інтерес до продуктивної праці і грошові вклади;

— захист внутрішнього ринку через митне регулювання;

— створення ефективно діючої податкової поліції;

— кредитно-податкова політика, спрямована на стимулювання виробництва товарів та створення нових підприємств — товаровиробників;

— контроль Національним банком емісії, діяльності комерційних банків та визначення фінансово-кредитної політики, спрямованої на захист національних інтересів, стимулювання виробництва.

Для створення ефективно діючої національної економіки Україна має всі можливості: високорозвинуту промислову базу, інтелектуальний потенціал, кваліфіковану робочу силу, природні багатства, стратегічне географічне положення. Але потрібно позбавлятися комплексу меншовартості і орієнтуватися в першу чергу на власні сили, проявити політичну волю і кмітливість, чого бракує нинішній владі. Отже, головна причина тотальної кризи полягає у політичній і психологічній площинах. Невирішення головного питання — про владу — гальмує процеси створення національної економіки і держави.

Влада залишається в руках комуністичної номенклатури, яка донедавна виконувала функції колоніальної адміністрації. Вона не тільки не сприймала ідеї української державності — була її ворогом. Тепер вона дружно і успішно перефарбувалася, змінила гасла, щоб зберегти владу, але суть її залишилася старою. Це не українська влада. І керує нею мотив особистої користі, жадоба збагачення, а не ідея державності і справедливості. Поки такі кадри залишатимуться на ключових місцях при владі, зрушень не буде не тільки в економіці — під загрозою буде найсвятіше право українського народу — побудова національної держави на власній землі.

Саме цими ідейно-політичними причинами і моральною деградацією пояснюється масова корупція, що, мов іржа, проїла всі структури влади, стала головною причиною організованої злочинності, дезорганізації виробництва, мафіозації економіки і держави.

Нинішня влада криміналізує економіку і стала найбільшою загрозою для держави і суспільства. Хіба ж не вона спричинилася до того, що відбуваються такі парадоксальні як для нормальної держави явища: за гострої потреби інвестицій, стабілізаційного фонду для впровадження національної валюти з 3,6 мільярда доларів, отриманих від експорту на Захід, в Україну повернулося лише 165 мільйонів доларів, решта обслуговує економіку інших держав. Але це тільки частка того, що нам відомо.

Відбувається нечуване за обсягом розграбування національних багатств. Під ширмою переходу до ринку відбувається повторне і остаточне відчуження від народу створеного ним багатства.

Нинішня влада не ставить собі за мету створення ефективної економіки. Самоціллю для неї стало якнайшвидше проведення приватизації, нібито панацеї для лікування економіки, а насправді — грабіжницьке привласнення багатств.

Така номенклатурна, злодійська приватизація — найбільша небезпека для українського народу, бо фактично позбавляє його одного з найголовніших прав людини — права на власність, яка потрапляє до рук невеликої групи корумпованої комуністичної номенклатури, пройдисвітів, злодюг і авантюристів, антиукраїнських елементів.

Звичайно, така грабіжницька приватизація не приведе до покращання становища в економіці, не створить великої кількості власників середнього класу — основного стабілізатора суспільства і рушійної сили в економіці. Навпаки, потворно поляризує суспільство і несе загрозу соціального вибуху та остаточної руїни.

УКРП виступає за мораторій на приватизацію, поки не будуть створені комплексні умови для її цивілізованого здійснення, а саме:

— створена необхідна правова база, яка надавала б рівні стартові можливості для всієї активної частини громадян України спробувати свої можливості як суб'єктів приватизаційних процесів;

— після введення національної валюти і зупинення інфляції;

— за обов'язкового декларування доходів;

— після визначення науково обгрунтованої поетапності і темпів приватизаційних процесів;

— після проведення повної інвентаризації і визначення об'єктивної вартості об'єктів;

— після зупинення корупції і зменшення організованої злочинності;

— при забезпеченні гласності і доступності повної інформації;

— після широкої заміни керівних кадрів у владних структурах усіх рівнів, тобто після фактичної зміни влади.

УКРП дотримується погляду, що в умовах хаосу, галопуючої інфляції і масових злиднів проводити приватизацію недопустимо.

Приватизація повинна здійснюватися плавно і повільно з паралельним аналізом її наслідків і можливістю внесення коректив. Не може допускатися до приватизаційних процесів керівна компартійна номенклатура.

Найважливішим завданням поточного моменту є наведення порядку і дисципліни на виробництві і в структурах влади.

Захистити Україну і свої права народ може і повинен активною громадянською поведінкою.

На свободу заслуговує той, хто бореться!

Степан ХМАРА,
народний депутат України, Голова Української консервативної республіканської партії (УКРП).

Колонка власкора

ГОРЛІВЧАНИ СИТІ ПО ГОРЛО ПРОБЛЕМАМИ

Але попри всілякі труднощі їх тут намагаються розв'язати

Саме про це наша розмова з головою Горлівської міської Ради народних депутатів Валерієм ПАХОМОВИМ.

— Горлівка — один з найбільших промислових центрів Донецької області. Тут розташовані шахти-патріархи Донбасу. Від назви однієї з них і пішло патетично принизливе величання всього індустріального краю — «всесоюзна Кочегарка». Крім шахтарів, у майже півмільйонному місті живуть і трудяться машинобудівники і хіміки, металурги і коксохіміки, представники інших галузей промисловості. Роками вони звикли, як то кажуть, «кочегарити на совість». Та їхнє життя-буття від того не поліпшилося. Соціальна сфера у місті здебільшого лишалася поза увагою його «батьків». Сьогодні ж в умовах економічної кризи і лібералізації цін проблем у горлівчан збільшилося. Особливо у старників, інвалідів, дітей-сиріт. А що ж влада?

— У місті діє програма надзвичайних заходів щодо соціального захисту малозабезпечених верств населення. Їм насамперед надають медичну допомогу, вони поза чергою отримують ліки, промислові і продовольчі товари першої необхідності. Тут оперативно розв'язують і питання соціально-побутового забезпечення та працевлаштування малоімущих. З цією ж метою у двох із трьох районів міста уже створили фонди «соціального захисту», які мають подавати фінансову і матеріальну допомогу тим, хто її сьогодні конче потребує.

Привернули увагу до цих питань і трудових колективів, організацій та установ, комерційних структур. Підприємства і організації міста уже перерахували на благодійні заходи близько 3 мільйонів карбованців. За їхньою активною участю впроваджуються різноманітні форми соціального обслуговування малозабезпечених громадян. Так, 1260 самотніх горлівчан похилого віку обслуговуватимуть вдома, майже 800 малозабезпечених громадян мають отримувати цільову грошову допомогу. Частина коштів, які відраховують підприємства, піде на організацію безплатних обідів. Уже сьогодні в шести їдальнях Микитівського району відкрито відповідні пункти харчування, а в Калінінському районі в будинку для самотніх безплатні обіди отримують 25 громадян. За домовленістю з Горлівським м'ясокомбінатом у крамниці міста, які обслуговують малозабезпечених горожан, надходить продукція за низькими цінами.

Але навіть серед малозабезпечених верств населення є категорія, яка завжди викликає найбільше болю, співчуття, а отже — і уваги. Це — діти-сироти. Таким випускникам горлівських шкіл вручено торік ощадкнижки із вкладом по 5000 карбованців. Не обійшли дітей благодійністю і підприємства міста. Так, завод «Еластомір» придбав їм одяг на суму один мільйон карбованців, агентство «Поліс» застрахувало всіх їх, подбали про сиріт і на шахтах імені Калініна, Рум'янцева, Гайового, збагачувальній фабриці «Кіндратівська». Близько 30 опікунів з дітьми, згідно із законом, також одержують допомогу. В школах Горлівки безплатно харчуються майже 10000 учнів — на кошти місцевого бюджету. 460 мам отримують дитяче харчування з молочної кухні безплатно.

Місто вдячне й християнським організаціям Німеччини та США, що подали його жителям відчутну гуманітарну допомогу — одягом, продуктами тощо. І все ж, як то кажуть, на чужих надію май, а сам... І, здається, у шахтарському місті це добре усвідомлюють. Свідчення того — спільна робота місцевої Ради, підприємств та організацій міста у розв'язанні питань соціального захисту земляків, які далеко не зі своєї вини сьогодні стали малозабезпеченими.

Записав Юрій ДОЦЕНКО.

Горлівка Донецької області.

Продиктовано в номер

ТЕСТИ: ПЕРШІ ВИСНОВКИ

У школах України триває експеримент з тестовими іспитами у випускних класах. Перше враження від впровадження нововведення неоднозначне. Є тут і прибічники, і противники. Поділитися думками про перші результати експерименту кореспондент «Голосу України» попросив тих, хто бере в ньому безпосередню участь.

Ірена ЧОРНА, учениця 11 класу київської середньої школи № 37:

— Сама ідея тестування прогресивна. Але в Україні її започаткували без будь-якої підготовки. Зразки тестів з предметів ми отримали перед самими іспитами. Учні психологічно не готові до тестування, а вчителі нічим зарадити нам не можуть, бо й самі лише ледь-ледь починають розуміти цю ідею.

Валерій МИХАЙЛОВ, директор київської школи № 92 імені І. Франка:

— Справа ця масштабна, але робиться похапцем. Дітей до тестових іспитів треба готувати як мінімум рік. Ми ж отримали тільки один примірник тестового збірника на школу лише напередодні цієї кампанії. Нас переконували, що тести цілком утаємничені, але чомусь у дітей перед випробуваннями на руках були повні їх зібрання. Скільки ми будемо себе дурити! Наш педколектив не проти експерименту, але розумного, виваженого.

Віктор ОГНЕВ'ЮК, начальник Київського обласного управління освіти:

— Тепер уже очевидно, що ми, на жаль, виявилися не готовими до цих тестових іспитів. Перші висновки дають підстави стверджувати, що об'єктивність учителів, які оцінюють знання, почасти дуже сумнівна. У Білоцерківському районі, наприклад, є деякі школи, в яких з 26 учнів 25 написали диктант на «4» і «5». Ні дітям, ні їхнім батькам, ні Українській державі таке «милосердя» не потрібне...

ГАЗЕТА — ВИХОВАТЕЛЬ

Газета «Вісник Коломиї» почала після кожної сесії міськради друкувати прізвища народних обранців, які або втекли з пленарного засідання, або не з'явилися на нього без поважних причин. Як засвідчують журналісти, це швидко дисциплінує порушників. Гарний досвід і для Верховної Ради.

БУГ ОБ'ЄДНАВ МІЛІЦІЮ З ПОЛІЦІЄЮ

У місті Хелмі, що в Польщі, підписано протокол про прикордонне співробітництво управління внутрішніх справ Волині, Хелмського та Замостьського воєводських комендатур поліції. Йдеться про співпрацю по боротьбі з міжнародною організованою злочинністю, торгівлею зброєю, наркотиками, фальшивими грішми. Начальник УВС Волині Володимир Бородчук у Хелмі мав зустріч з представником Міністерства внутрішніх справ Польщі, делегаціями з Замостя і Любліна, комісарами районових поліцейських дільниць. Визначено кур'єрів з обох сторін, які будуть обмінюватись потрібною інформацією на кордоні.

НАВІКИ В НАРОДІ

На Закарпатті відзначили 190-річчя від дня народження видатного громадського діяча краю Олександра Духновича. На міжнародній науковій конференції з цієї нагоди підкреслювалось, що Олександр Духнович залишився в пам'яті народній як популярний письменник, педагог і просвітитель. В роботі конференції взяли участь посланці шести країн та багатьох областей України.

ВЧЕНІ — ПРО ВЛАДУ

У Запорізькому університеті відбулася республіканська науково-практична конференція «Політика і влада», в роботі якої взяли участь народні депутати України, вчені, керівники політичних партій, політологи з України, Росії, Молдови та інших держав.

«ГОВОРИТЬ І ПОКАЗУЄ СНЯТИН...»

Нещодавно у Снятині Івано-Франківської області розпочало свої передачі місцеве телебачення. Кошти на апаратуру виділили місцева держадміністрація та районна Рада народних депутатів.

Жителі Снятинщини зможуть дивитись передачі про життя свого району, одержуватимуть оперативну інформацію про громадські, політичні та культурні події. Перед глядачами із звітом про свою діяльність виступатимуть місцеві керівники та депутати.

Василь БАБУХ.

Івано-Франківська область.

«НІССАН» ВИВЧАЄ НАШ РИНОК

Презентація

26 квітня у Торговельно-промисловій палаті у Києві відкрилася виставка нових моделей автомашин японської фірми «Ніссан». З цього приводу відбулася прес-конференція, на якій були присутні Тимчасовий повірений у справах Японії в Україні пан Тацухіко Касаї, заступник головного керуючого «Ніссан трейдінг ЮК лімітед» (Лондон) Кеннет Д. Віннінг і представник цієї фірми в Україні Олександр Крушельницький. На виставці демонструються спеціально розроблені для країн Європи моделі (кермо для правостороннього руху, адаптаційні пристрої для температурного режиму Європи, а також адаптація для пального, яке використовується у країнах СНД) — «Ніссан Прімера» з бензиновим та дизельним двигунами і «Ніссан Патрол» — дизельний джип, у якому можуть розміститися до 9 чоловік, пристосований як для міста, так і для грунтових і гірських доріг.

Мета виставки, за словами Кеннета Д. Віннінга — вивчення українського ринку. Рік приглядалися уже до України представники «Ніссан» перед тим, як розпочати обережні дії. На запитання вашого кореспондента, що побачили за рік у Києві японські підприємці такого, що б викликало бажання діяти, відповів пан Касаї. Він висловив ввічливий оптимізм з приводу майбутнього України і повідомив, що тут є великий потенціал. Як приклад, він навів випадок, коли одна фірма ставила завдання своїм агентам продати в одній з африканських країн 100 автомобілів. Для цього знадобилося понад три місяці. В Україні таку кількість автомобілів продають за 2—3 тижні. На запитання кореспондента УКРІНФОРМ, що заважає японським підприємцям мати справу з українськими, відповів один з наших журналістів: «Шароварність». Пан Касаї знову був ввічливим...

Костянтин ПАРИЩКУРА.

СКАРБИ ШУКАЙТЕ ПІД ВУГІЛЛЯМ

Що почім

Трохи більше року тому управління служби безпеки по Закарпатській області передало з Чопської митниці Національному музею історії України значну кількість ікон та антикваріату, затриманих при спробі контрабандою вивезти їх за межі країни. Пізніше подібний дарунок було піднесено релігійним громадам регіону.

І от нова зустріч працівників СБУ Закарпаття та столичного Національного музею. Відбулась вона в день свята Благовіщення. На цей раз есбісти запропонували гостям близько 70 одиниць творів малярського мистецтва та металевого лиття XIX — початку XX століття. Серед них — чимало унікальних. Приміром, серія ікон, виконаних класичним канонічним письмом візантійського зразка.

— Це лише третина з вилучених нами контрабандних антикварних речей,— наголосив у розмові з кореспондентом начальник слідчого відділу Сергій Єлагін. — На жаль, є ще чимало осіб, які зазіхають на духовні скарби народу, заради власної наживи готові назавше вивезти їх з батьківщини, не розуміючи, — що це не лише кримінальний, а й моральний злочин.

Підтвердження — знайдені днями під вугіллям у тамбурі вагона поїзда міжнародного сполучення «Москва — Будапешт» 10 унікальних ікон.

— А такого культового антикваріату лише в мене на розслідуванні понад 40 одиниць,— вступає до розмови старший слідчий з особливо важливих справ Геннадій Романов. — Не менше і в колег.

Не випадково закарпатські есбісти розраховують найближчим часом «ощасливити» старовинними експонатами і місцевий краєзнавчий музей. За словами начальника управління Арзена Ухаля, не пориватимуть зв'язків і з Національним. Адже там незабаром відкриється експозиція «Іконопис України XVIII—XX століття». І, можливо, працівники УСБУ краю ще поповнять її новими шедеврами.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Анонс

«БУДЖАК» СКЛИКАЄ ФОТОМАЙСТРІВ

Районне містечко Арциз, що в Буджацькому степу, 24—26 вересня стане своєрідною Меккою для фотомайстрів не лише України, а й Росії, Білорусі, Молдови, Естонії і, може трапитись, ще кількох країн СНД. А з'їдуться вони на міжнародний семінар-практикум фотоклубів.

Чому саме в Арциз? Пояснення просте: ніде немає подібної народної самодіяльної фотостудії «Буджак», немає Володимира Коваля. То він, працюючи фотокореспондентом районної газети, зумів створити любительську студію, роботи вихованців якої тепер знають і поціновують не тільки в рідному краї. То передусім його зусиллями проведено перший, потому другий, тоді ще міжреспубліканські семінари-практикуми, про які полинула добра слава.

Нинішнє зібрання в Арцизі — особливе: воно зівпало у часі з 20-річчям «Буджаку». Програма семінару-практикуму досить вагома: фотовиставка надісланих робіт (до речі, їх приймають тільки до 15 червня, тому, власне, й повідомляємо про очікувану подію заздалегідь) і лекції провідних фахівців фотосправи з вузів Львова та Москви, бліц-конкурси й творчі дискусії, фотозйомки моделей в павільйоні та під час екскурсій по Буджацькому степу та ще чимало іншого. І останнє: семінар-практикум опікує понад десяток спонсорів. Свою підтримку запропонували, зокрема, місцеві заводи залізобетонних виробів і дослідно-експериментальний ВО «Будгідравліка», ливарно-механічний і продовольчих товарів, локомотивне депо і радгосп «Зоряний», колективне сільгосппідприємство «Нива» і радгосп «Розівський», радгоспзавод «Комсомолець» і Арцизький будинок творчості. Серед спонсорів, до речі, і щотижневик «Роден край» — додаток болгарською мовою газети «Голос України».

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

ОСТАННІЙ ПУТЬ ОЛЕКСАНДРА

У селі Дягові Менського району на Чернігівщині відбувся похорон солдата українського спецбатальйону миротворчих сил ООН Олександра Власенка, який загинув під час мінометного обстрілу в Сараєво. Попрощатися з ним прийшло все село. Був молебень у церкві, потім траурний мітинг за участю представників Збройних сил України, обласної та районної держадміністрацій, громадськості. Сказано слова вдячності матері, Валентині Олексіївні, за виховання чесного і мужнього сина. Над свіжою могилою тричі пролунав траурний салют.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Коротко

БУДУТЬ ПАЛЯНИЦІ З ЯРОЇ ПШЕНИЦІ

Так вирішили в колгоспі «Україна» Онуфріївського району, де незасіяні восени 348 гектарів сівозміни відвели під дідівську культуру — яру пшеницю. Щоб не припуститися зниження валового збору зерна, оскільки озимина взимку дещо підвела, придбали достатню кількість елітного насіння сорту «Харківська-46» і висівають на полях, багатих на гумус та органіку. Сподіваються, що яра вродить не гірше озимої.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

І «ЗІРКА» ВИДАЛА ГАЗЕТУ

На видавничому небосхилі України однією зіркою, здається, стало більше: побачив світ перший номер газети «Вадим Писарєв». З назви неважко здогадатися, що її засновником став всесвітньовідомий майстер балету з Донецька. Нове видання має на меті інформувати земляків про життя «зірок» не тільки балету.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.

І НА ТІМ РУШНИКОВІ...

Рідкісна колекція старовинної Миргородської вишивки експонується в тамтешньому музеї Давида Гурамішвілі. Належить вона полтавці Тамарі Король, а збирала її жінка понад три десятиліття. Особливо колекціонер цінує рушники XIX століття, на яких зображена прадавня символіка: дерево життя, солярні знаки, птиці-тотеми, Берегиня.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

РОСІЙСЬКА ЗАБУДЬКУВАТІСТЬ,

або Кому вирішувати проблеми Байконуру

Актуально

За повідомленням прес-групи космодрому, Президент Російської Федерації Б. Єльцин надіслав листа Президентові Казахстану Н. Назарбаєву, в якому запропонував зустрітися й обговорити проблеми Байконуру, узгодити шляхи їх подолання й прийняти необхідні рішення.

Причин, що спонукали Президента Росії взятися за перо, кілька. Ось деякі уривки з листа: «Нормальна діяльність космодрому Байконур вимагає величезних матеріальних та інтелектуальних витрат, часто неординарних зусиль і непростих рішень. Однак на цей час виявився ряд серйозних проблем, невирішеність яких звужує потенціал цього великого космічного комплексу. І більше того, створює загрозу для його майбутнього». Б. Єльцин також вважає, що «багато в чому це пов'язано з тим, що ще не склався чіткий відпрацьований механізм реалізації досягнутих угод та домовленостей. Насамперед з таких ключових для функціонування космодрому питань, як правовий статус російських військових формувань, без яких його діяльність була б паралізована, принципи пайового фінансування, укомплектованість особовим складом, забезпечення правопорядку та безпеки на космодромі».

Варто нагадати, що після розпаду СРСР Байконур перейшов під юрисдикцію Казахстану. Трохи пізніше було прийнято угоду про трьохсторонню участь у розвитку Байконуру України, Росії та Казахстану. Проте дефакто комплекс є російською вотчиною, бо його обслуговування та безпеку здійснюють підрозділи цієї держави. Судячи з усього, російський Президент планує підготувати відповідну юридичну базу для перебування російських військ на території Казахстану. Хоча про участь в зустрічі представників України, яка є рівноправним учасником угоди, Президент Росії чомусь замовчує.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Конфлікти

ЗНОВУ ДИВЕРСІЯ. КОМУСЬ ЦЕ ВИГІДНО

Днями, приблизно о 4 годині ранку, невідомими особами в Марнеульському районі Грузії за 300 метрів від грузино-вірменського кордону висаджено в повітря п'ятиметровий залізничний міст, що зв'язував обидві республіки. За заявою представників Грузинського управління залізничних сполучень, пошкодження моста незначні і їх буде швидко усунено. Однак гарантій того, що вже наступного дня не станеться чергова диверсія, ніхто дати не може.

Відомо, що останнім часом на території Грузії почастішали різноманітні акти саботажу, в основному на газопроводах та залізничних магістралях, що ведуть у Вірменію. В зв'язку з цим становище цієї республіки стає дедалі критичнішим.

Важко точно сказати, хто конкретно організовує ці терористичні акти, тим паче, що по жодній кримінальній справі щодо висадження мостів та газопроводів нікого ще не затримано. В Грузії багато хто переконаний, що мости висаджують в повітря азербайджанці, котрі проживають у республіці. Метою цих акцій є втягнення Грузії у вірмено-азербайджанський конфлікт, погіршання грузино-вірменських відносин, а також сприяння подальшому посиленню блокади проти Вірменії.

В Єревані певні кола вважають, що хвиля антивірменського тероризму — на совісті екстремістських кіл Грузії. Проте мало хто з тих, хто дотримується такої думки, може пояснити, кому й навіщо в Грузії потрібна конфронтація з Вірменією.

Існує й інша точка зору: все це робиться з ініціативи певних сил в Росії з тим, аби спровокувати нову війну — цього разу між Вірменією та Грузією. Такий конфлікт може остаточно ослабити обидві держави, що, в свою чергу, сприятиме ще більшому посиленню впливу Росії у Закавказзі. Так чи інакше, а висадження мостів та залізниць поблизу вірмено-грузинського кордону набули регулярного характеру, бо керівництво Грузії не в змозі повноцінно контролювати всю цю зону. Але ж саме там розташовані місця компактного проживання азербайджанців.

Тенгіз АБЛОТІЯ, кореспондент «Іпринда-Подія».

Тбілісі.

Виставки

«ПОЛТАВА—З БОЖОЮ ДОПОМОГОЮ»

Так називається виставка робіт шведського фотохудожника Марка Плюса, яка розгорнута в Українському Домі в Києві. Основна тема творів цього автора — доля солдата на жорстокій війні і, зокрема, під час Полтавської битви 1709 року. Відкриваючи виставку, міністр освіти Королівства Швеція Пер Ункель наголосив, що обидва народи були спільниками в минулому, і нині це може стати добрим фундаментом для розвитку відносин між двома країнами.

Експозиція творів М. Плюса дає можливість глибше зрозуміти епоху співробітництва між гетьманом Мазепою та королем Карлом XII. За словами аташе з питань культури посольства Швеції в Україні пані Сольвейг Халлквіст, це перший такий захід, організований в нашій країні шведським дипломатичним представництвом.

На відкритті виставки були присутні українські державні та громадські діячі, представники іноземних дипломатичних місій в Києві.

На знімку: С. Халлквіст під час презентації.

Проблеми

«ЦЕ — МОЄ!»

Дивна, на перший погляд демонстрація, котру спостерігав автор цих рядків, відбулася днями біля польського Сейму. Її учасники не тримали ніяких плакатів-гасел, а несли таблички з цифрами, під декотрими з яких стояв напис: «Це — моє!»

Того ж вечора телебачення повідомило про згадану демонстрацію і розтлумачило її зміст. У 1945 році перший комуністичний уряд відібрав у власників варшавської нерухомості майже 7,5 тисячі гектарів землі й понад 14 тисяч будинків. Країну вели у світле майбутнє, а що то за соціалізм, коли у одного щось є, а у другого — немає?

Після краху комуністичного режиму постало питання про відновлення справедливості. Власники нерухомості або їх нащадки, у яких є на руках відповідні папери, об'єдналися і тепер вимагають повернути їм 4,5 тисячі об'єктів та ділянок.

Враховуючи їхні інтереси, кілька партій внесли до сейму відповідний законопроект, який було обговорено і вирішено доопрацювати у депутатських комісіях. Але виникло безліч запитань. Головне з них — повернути можна не все, отже, слід відшкодувати. А де взяти гроші? Адже тих, фантастичних за масштабами, виплат не витримає жодний бюджет. Ще одна проблема — що робити з нинішніми власниками нерухомості, зокрема півмільйоном жителів квартир, на які претендують старі власники? Недарма частина депутатів сейму вважає, що коли законопроект набере чинності, то тут, біля шанованого будинку, негайно з'явиться інша демонстрація. І це будуть не якісь сотні дві людей, а десятки тисяч мешканців згаданих квартир, які не винні у діях комуністичних властей, але не хочуть бути викинутими на вулицю.

Володимир САВЦОВ.

Варшава.

На мистецькому терені

«ДЖЕРЕЛА ДУХОВНОЇ ПАМ'ЯТІ»

В Монреалі нині експонується виставка творів чернівецького художника Леоніда Могучова. Її організатори — Українське товариство охорони пам'яток історії та культури і посольство України в Канаді.

У 420 акварельних аркушах художника відтворено історію української архітектури, змальовано сотні храмів, монастирів, фортець. Це та ланка, що доповнює історію нашої духовності, бо багатьох із зображених об'єктів тепер уже нема.

Виставку відкрив Левко Лук'яненко, посол України в Канаді. Тут були присутні і виступили представник уряду провінції Квебек Клод Дауфін, президент асоціації акварелістів Канади Жаклін Гужон, ректор Квебекського університету в Монреалі Жорж Корбо. На прес-конференції на запитання місцевих журналістів відповідали Левко Лук'яненко, Леонід Могучов, перший заступник голови Товариства Микола Пархоменко, представник мерії Монреаля Ейб Лимончик. Тут же були підняті державні прапори Канади, України, провінції Квебек.

Місцева преса відзначає, що Монреаль не пам'ятає, щоб презентація виставки навіть найвідомішого автора проходила з таким успіхом.

Гортаючи зарубіжну пресу

ПРОКЛАДАЮЧИ НОВУ СТЕЖИНУ

У сфері роззброєння Сходу і Заходу, російські та американські експерти дійшли згоди об'єднати зусилля з метою розробити і спорудити новий тип реактора. Він може використовувати як паливо плутоній з ядерних боєголовок, перетворюючи смертоносне бомбове начиння на електрику. Реактор вартістю 1,5 млрд. доларів споруджуватиметься у Росії і постачатиметься паливом, принаймні частково, за рахунок велетенських запасів демонтованих ядерних озброєнь Москви.

«Нью-Йорк таймс» (США).

Експрес-інформація

З РЕФЕРЕНДУМОМ УСЕ ГАРАЗД

Серйозних порушень під час проведення всеросійського референдуму не встановлено. Про це повідомила Генеральна прокуратура РФ. За її даними, численні заяви окремих політичних партій та організацій про масові порушення Закону про референдум та процедури голосування не відповідають дійсності. Це підтверджують й іноземні спостерігачі.

Тим часом лідери провідних держав світу висловили поздоровлення і підтримку Президентові Росії Б. Єльцину. Зокрема, Президент США Б. Клінтон у телефонній розмові з російським керівником сказав, що Сполучені Штати продовжують підтримувати його як всенародно обраного лідера і сподіваються на партнерство у зменшенні ядерної загрози, розширення торгівлі та зміцнення демократії в Росії.

ВИКОРИСТАТИ ШАНС

Арабо-ізраїльські переговори відновилися вчора у Вашингтоні. Напередодні ізраїльський прем'єр-міністр І. Рабин повідомив, що пропонує палестинцям історичну нагоду домовитися щодо їхнього самоврядування на окупованих Ізраїлем територіях. А держсекретар США У. Кристофер заявив, що сторони повинні разом використати шанс виробити на переговорах всеохоплюючу арабо-ізраїльську мирну угоду, яка грунтувалася б на рішеннях Ради Безпеки ООН.

НЕХАЙ РОЗСУДИТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД

Листа голові Конституційного суду Чечні надіслав Президент республіки Д. Дудаєв. Він попросив дати висновок та офіційно висловити точку зору Конституційного суду щодо причин нинішньої кризової ситуації в Чечні та шляхів виходу з неї. Д. Дудаєв заявив, що можливість кризи створив парламент, який, формально проголосивши поділ влад, залишив за собою право контролю за більшістю виконавчих органів. Голова чеченського парламенту Х. Ахмадов, у свою чергу, сказав, що «Президент намагається перекласти відповідальність за кризу влади на своїх опонентів».

ПОСИЛЮЮТЬ САНКЦІЇ

Указ про посилення економічних санкцій проти Союзної Республіки Югославії підписав Президент США Б. Клінтон. Згідно з цим документом забороняється будь-яка діяльність американських компаній на території СРЮ, транспортні перевезення до контрольованих сербами районів Боснії і Герцеговини і з них. Властям Сполучених Штатів дано вказівку оглядати вантажі будь-яких суден та літаків у разі виникнення підозри, що вони порушують санкції.

ХОЧЕТЕ МИРУ — ВИВЕДІТЬ ВІЙСЬКА

Заяву з приводу звернення парламенту Грузії до абхазького народу опублікувала Верховна Рада Абхазії, як повідомляє агенція «Іпринда-Подія», в заяві сказано, що вперше за вісім місяців конфлікту грузинський парламент закликав до припинення війни. Далі йдеться про те, що збройна агресія порушила багатовікові дружні відносини між двома народами. Якщо Грузія справді відмовляється від силового розв'язання абхазької проблеми, то підтвердженням цього може стати виведення грузинських військ з Абхазії.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Єдиний був клич і порив

Своїм панфіловцям вклонюся

День Перемоги для нас, фронтовиків, до скону літ зостанеться найбільшим святом. Бо Велика Вітчизняна — то дорога частка нашого життя, за яку не соромно ні перед дітьми-онуками, ні перед прийдешніми поколіннями.

Сьогодні багато що з минулого переосмислюється, історія поступово позбувається ідеологічних нашарувань, котрі слугували колишньому режимові. І це добре. Народ, розбудовуючи нову незалежну Україну, має знати правду, у тому числі й про війну, її «білі та чорні плями».

Але не варто, гадаю, кидатися, як це роблять деякі політики, від однієї крайності (суцільна героїзація всенародного подвигу і виключно «позитивний» ореол Червоної армії) до іншої (паплюження справді доброго, цінного, що було у визвольній війні з фашизмом). Послухаєш-почитаєш інколи сентенції таких «поборників істини» і гірко стає на серці. Виходить, марно ми кров проливали. Здалися б тоді Гітлеру і жила б нині Вкраїна не гірше від Франції. А піднімало нас в атаки буцімто не почуття патріотизму, любові до рідної землі, а тваринний жах перед сумнозвісним сталінським наказом N 237 «Ні кроку назад». І фронтова дружба представників різних народів — вигадки компартійної пропаганди...

На тлі подібних відкриттів не на краще змінюється, на жаль, ставлення до ветеранів-фронтовиків, що ми відчуваємо повсякденно. Модним стало у контексті національного відродження протиставляти заслуги перед Україною воїнів Радянської Армії і УПА, навішувати на нас ярлики ретроградів-сталіністів і т.п. Навіщо й кому це потрібно? Невже задля благополуччя і соціальної злагоди в країні?

Дедалі менше залишається в живих моїх бойових побратимів по долі з гвардійської стрілкової дивізії імені Панфілова. І 9 травня я, як і кожного року, піду з квітами до Меморіалу Слави, аби уклонитися їхній пам'яті, пригадати роки бойової юності. Свято із сльозами на очах — воно завжди з нами.

Іван ТАРАСЕНКО,
ветеран Великої Вітчизняної війни.
Суми.

Ми безіменне те село ціною крові визволяли

Повідомлення про те, що восени нинішнього року широко відзначатиметься 50-та річниця визволення України від німецько-фашистських загарбників, викликало у мене чимало думок. Звичайно, згадав той час, коли я, рядовий 819 артилерійського полку 295 стрілецької дивізії, воював на рідній землі. Серед однополчан небагато було грамотних людей. Отож, мене, з тодішніми дев'ятьма класами освіти,відразу призначили навідником 122-міліметрової гармати. Звільняв Херсон, Миколаїв, Одесу, Молдавію. Що більше від усього запам'яталося? Важкі бої в районі станції Копані, на межі Херсонської та Миколаївської областей, одна з танкових атак недалеко від Одеси, біля невеличкої річки. Я тоді дуже хотів запам'ятати назви сіл і станцій, які ми визволяли, але, повірте, не завжди це вдавалося. Бо не було коли вгору глянути: весь час обслуга нашої гармати не розлучалася з лопатами — на кожній позиції копали укриття. А змінювали позиції досить часто. Як сьогодні бачу своїх друзів тієї пори з натрудженими руками, втомлених від тривалого безсоння, сірих від землі, що в'їдалася в тіло. Але ми стояли, незважаючи на труднощі, постійні втрати. Знав: якщо не виб'ємо окупантів з України, вона стане німецькою колонією, де нещадно експлуатуватимуть робочу силу і найкращі чорноземи.

І ось нині, коли держава утверджує свою незалежність, коли їй так складно, я подумав: треба всім нам працювати до сьомого поту. Боронь, Боже, щоб повторилася та ситуація, в якій довелося нам воювати, коли люди вибивалися із останніх сил. Але дещо з того гіркого досвіду слід нам запозичити.

Що маю на увазі? Дехто, очевидно, думав, що проголосивши незалежність, ми вже незалежні. Ні, це далеко не так. Не на словах, а на ділі варто подбати про запаси наших сировинних резервів.

Візьмімо текстильну промисловість. Кажуть, не вистачає бавовни. Справді, завозити її з середньоазіатських республік треба, бо якість привізної бавовни, безсумнівно, вища. Проте й у наших місцях можна вирощувати цю цінну сировину. Я після війни закінчив інститут бавовнярства (був такий на півдні України) і точно знаю, що без ускладнень ми вирощували б цю культуру і заготовляли непоганий сирець. То чому ж вичікують наші організатори економіки і виробництва? На кого сподіваються?

Нині ветерани війни трохи засмучені тим, що ставлення до них змінилося, що змушені терпіти нестатки. Але я вірю: труднощі тимчасові. Нехай річниця святкування звільнення рідної землі підвищить нашу відповідальність за долю країни. Це правда, що ми захищали імперію. Але ми захищали і свою рідну землю, її майбутню незалежність. Давайте про це пам'ятати.

Михайло ЖЕБРІЄВ,
учасник визволення України від гітлерівських загарбників, ветеран Великої Вітчизняної війни.
Херсон.

Нас залишалось тільки двоє...

Війна болить у серці, як рана. Я пам'ятаю й досі кожен її страхітливий день. Скільки довелось пережити: з 40 командирів танків — однополчан, які зустріли війну на кордоні, дожили до Перемоги лише двоє!

Я горів у Т-26 в червні 1941 року, відступав, але невдовзі в броньованій машині знову брав участь у боях під Москвою, на Курській дузі, у визволенні Риги.

Німецька сім'я, де довелося ночувати після падіння Берліна, мабуть, відчувала, що ми пережили, йдучи до їхньої столиці. Вона була перелякана і приречено чекала на самосуд. Але я, тоді вже майор, через перекладача їх заспокоїв:

— Ви не винні. Ми воювали з фашизмом.

Я радий, що вижив, що брав участь у приборканні агресора — фашизму. Вважаю, що не було б 9 травня — не було б і нинішнього дня для України, Білорусі, Росії. Свято Перемоги, на моє глибоке переконання, це урок усім народам світу та їхнім лідерам: не можна силою зброї, тиску, зверхністю вирішувати проблеми. Місця під сонцем усім вистачить, якщо добре дбатимемо про економіку, взаємовигідні партнерські зв'язки, шляхом мирних переговорів врегульовуватимемо всі конфліктні ситуації.

Григорій ОЛІЙНИК,
ветеран війни.
Чернігів.

Соціальний зріз

НА ПАПЕРІ — ВСЕ ГАРАЗД...

АЛЕ ЧИ НЕ СТРАЙКУВАТИМУТЬ ІНВАЛІДИ?

Цивілізованість держави визначають її ставленням до дітей, людей похилого віку і, можна додати, до найбільш знедолених — інвалідів.

Десятиліттями інваліди вважалися паріями нашого соціалістичного суспільства. Щоб не компрометувати суспільний лад, де проголошувалося гасло «Все для блага людини, все в ім'я людини», інваліди просто не мали можливості бути рівними з усіма громадянами держави. Підтвердженням того є хоча б сучасна архітектура міст і селищ з яскраво вираженою «безбар'єрністю», що не дає змоги інвалідам на колясках і костурах потрапити до поліклініки, магазину, театру тощо. Чотири стіни і світло у віконці, та ще мізерна пенсія — ось і весь обрій життя інваліда.

Перебудова, за якою дедалі сильніше наступало зубожіння народу, різко відсунула і без того зневажених, забутих людей далеко за межу бідності. Щоб полегшити свою долю, вижити, інваліди стали об'єднуватися в організації, створювати кооперативи і малі підприємства, аби реалізувати свої можливості в нових для них екстремальних умовах. З цією метою в жовтні 1990 року на установчій конференції ухвалено об'єднати усі громадські структури інвалідів в Союз організацій інвалідів України.

До цієї акції з розумінням поставилися парламент і уряд України. Багато було сказано теплих слів на підтримку цього руху. Багато було обіцянок допомоги молодій і дуже потрібній інвалідам організації. На жаль, це виявилися лише слова і тільки на папері. Про це свідчить доля постанови Президії Верховної Ради «Про невідкладні заходи по захисту прав і інтересів інвалідів у період переходу до ринкової економіки» від 6 грудня 1990 року. Але про це — далі.

Зустрічі з Президентом України Л. Кравчуком , з іншими керівниками держави, створення у Верховній Раді Комісії у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів вселяло надію на те, що в незалежній Україні інваліди нарешті одержать рівні можливості з іншими громадянами держави. За участю Союзу організацій інвалідів України, Українського товариства сліпих і Українського товариства глухих були опрацьовані і прийняті Верховною Радою Закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Українській РСР», «Комплексна програма розв'язання проблем інвалідності», «Положення про медико-соціальну експертну комісію» та «Індивідуальна програма реабілітації інвалідів». Створено Фонд соціального захисту інвалідів України, який передбачає нагромадження коштів для розв'язання інвалідських проблем.

Здавалося б, настав перелом у ставленні держави до інвалідів. Але реальність зовсім інша. Взяти хоча б згадану постанову Президії Верховної Ради від 6 грудня 1990 року, зокрема в тій частині, що стосується поліпшення протезно-ортопедичного обслуговування інвалідів. Вже тоді розрив економічних зв'язків з Росією та іншими республіками колишнього СРСР загрожував звести нанівець роботу протезної промисловості України, позбавити десятки тисяч інвалідів можливості протезування. І ось у цей час деякі колишні урядовці кращого не придумали, як передати єдине в Україні підприємство, що виробляє протезні напівфабрикати і оснастку, Українському Фонду милосердя і здоров'я. В результаті — устаткування заводу було пограбовано, не пошкодували навіть єдину в Україні машину для лиття протезних стоп. На території заводу запрацювали сумнівні кооперативи, які виробляють будь-що, тільки не напівфабрикати для протезної промисловості.

Згаданою постановою Раді міністрів України рекомендувалося розглянути питання про передачу Київського експериментального підприємства нестандартного устаткування, оснастки і протезно-ортопедичних напівфабрикатів Київському протезно-ортопедичному підприємству. Позитивне вирішення питання затяглося на цілий рік. Протезні заводи України скорочують виробництво, фахівці розбігаються через низькі заробітки.

У згаданій постанові Президії Верховної Ради України наголошено на розв'язанні ще однієї проблеми для інвалідів:«Обласним, Київській і Севастопольській міським Радам народних депутатів задовольнити клопотання обласних, міських, районних організацій інвалідів про передачу їм підприємств (цехів) місцевої промисловості, створених на базі артілей інвалідів, а також тих, де більшість працівників — інваліди». І знову все залишилося на папері. Невже урядовці не знають чи призабули, що в 50-ті роки артілі інвалідів за вольовим рішенням союзного уряду ліквідували, а інвалідів, у прямому розумінні слова, пограбували, все створене і нажите ними передали місцевій промисловості? Певно, настала пора державі повернути інвалідам хоча б частку того, що їм свого часу по праву належало.

Нам пече і проблема пільгового оподаткування підприємств і організацій інвалідів. Вже два роки Верховна Рада і уряд України не можуть її розв'язати. То зникає щодо цього стаття в Законі «Про податки з підприємств і організацій», то в декреті Кабінету міністрів про податки «загубилося» слово «малі підприємства»... Підприємства організацій інвалідів, які створені заново, звільняються від податків, якщо на них працює понад 30 відсотків інвалідів протягом двох років. Однак ті самі підприємства через два роки втрачають пільги, оскільки вони не є навчально-виробничими підприємствами, а просто малими підприємствами організацій інвалідів.

Досить своєрідно зреагував на цю нісенітницю віце-прем'єр-міністр В. Пинзеник. Він дає «добро» геть усім підприємствам і організаціям на пільги в оподаткуванні, незалежно від форм власності і за наявності 50 і більше відсотків трудовлаштованих інвалідів. Однак у попередньому Законі про оподаткування передбачено цілком цивілізовані пільги на ту частину фонду заробітної плати, яку виплачували працівникам-інвалідам.

Передбачені в Декреті пільги для підприємств і об'єднань інвалідів підлягають контролю з боку громадських організацій інвалідів. Це повинно запобігти фіктивного трудовлаштування інвалідів, виплату мінімальної заробітної плати «мертвим душам», за рахунок чого під прикриттям інвалідів незаконно збагачуються ділки. Невже цього не розуміє пан Пинзеник, який побивається за економіку і бюджет держави?

Не можемо не сказати за бюрократичне, часто нехлюйське ставлення можновладців до організацій інвалідів. У ряді областей і районів наші організації навіть не мають приміщень для роботи. Соромно говорити, але саме так ставляться до Союзу організацій інвалідів України київська адміністрація. Неодноразове звернення з офіційними листами і особисті зустрічі з ними керівників СОІУ не допомогли розв'язати це питання. Шукайте, кажуть, придатне приміщення, і воно буде ваше. Знаходили, і не одне, але їх тут же перехоплювали комерційні організації. Гроші вирішують усе. А інваліди — жебраки, яка з них користь для міста? Питання повисло в повітрі. Тимчасове приміщення виконавча дирекція СОІУ відшукала в будинку рідного Міністерства соціального захисту населення України. Здавалося б, тут наш біль візьмуть до серця. Але під одним дахом нам не знайшлося місця.

Все це свідчення реального, не на словах, а на ділі, ставлення до інвалідів, їх труднощів і проблем.

Знову постає питання: що робити Союзу організацій інвалідів України, його невлаштованим організаціям і підприємствам, якщо органи влади вперто не хочуть розв'язувати їхні проблеми? Невже знову екстремальна ситуація? Невже людям на костурах і в колясках треба вдаватися до страйку чи інших крайніх заходів, щоб привернути до себе увагу?

Альберт КОРНЄЄВ,
голова Союзу організацій інвалідів України, народний депутат України.

В'ячеслав РЯБЧЕНКО,
виконавчий директор Союзу організацій інвалідів України.

«ЛЮБАВА», ЯКА ПОЧИНАЄ ДИВУВАТИ СВІТ

Що б ви сказали, коли б почули: «Мета нашого підприємства — створити світового рівня будинок високої моди, який би моделював, розробляв, конструював, виготовляв і продавав одяг»? Чи не правда, трохи схоже на фантастику? Хіба ж реально за нашого часу, коли й гудзик стає проблемою, цілком серйозно говорити про те, що на бажання замовника для нього не просто пошиють костюм чи сукню, а й створять і діловий стиль, і будь-який інший.

Взялася за цю справу київська фірма «Любава». Ця назва якось несподівано промайнула в газетах, трохи по телебаченню та, однак, здається, ще не вкоренилася у пам'яті, як кілька інших, чиї рекламні стенди вже таки намуляли очі киянам. Проте знавці та ще люди, для яких проблеми моди і всього, що з нею пов'язане, не є любительством, її, напевне, запам'ятали. А любителі, і насамперед жінки, переконана, робитимуть заощадження, щоб вбратися у «Любави».

Поки, на мою думку, головним чином тому, що в «Любаві» працює художник-модельєр Володимир Несміян. Відомий не лише тим, що його клієнтами прагнули стати найвишуканіші модниці столиці, а й винайденим жилетно-макетним методом пошиття одягу, який дає можливість робити без примірок. Несміян, який сказав про свою роботу так: «Я однаково люблю створювати моделі для жінок і для чоловіків, але перевагу віддаю жіночій природі, бо чоловік, — лише гідне тло чудовій половині людства». То хіба перед цим встоїть жіноча душа?».

Організатори фірми, навіть не дуже знаючись на законах маркетингу, точно відчули кон'юнктуру, створивши будинок моделей Володимира Несміяна, що став складовою частиною «Любави». Успіх колекції моделей у Великобританії, США, а особливо у Німеччині, де кияни протягом кількох днів дивували своїм мистецтвом жителів Мюнхена, додав оптимізму: можна, з'ясовується, на рівних говорити і там, де магазини просто забиті товарами. У Баварії знавці їм сказали: «Ви прославляєте Україну». І в цьому заслуга провідних художників-модельєрів Тетяни Омельчук, Тамари Торголь.

Можливо, цим можна було б і обмежитися, коли б не та обставина, що фірма «Любава» — приватне підприємство, яке на відміну від багатьох інших не займається посередницькою діяльністю, а випускає цілком конкретну, високоякісну продукцію. Її засновники і власники — вісім технологів, художників-модельєрів, дизайнерів, одне слово, людей, від яких залежить життя фірми. Вони ж і єдині, чий робочий день не обмежений — скільки потрібно, стільки й працюють. До речі, маючи зарплату нижчу, ніж, скажімо, найманий художник-модельєр чи технолог.

Тут не скаржаться на недосконалу державну політику щодо приватного підприємництва, недолугість окремих законів, свавілля державних банків. Тут — працюють, шукають варіанти, переконують потенційних партнерів у своїй і надійності, і спроможності. У перспективних планах «Любави» — будівництво двох найсучасніших фабрик, де шитимуть чоловічий і жіночий одяг.

А починали з невеликого кооперативу, з 200 метрів тканини. Торік шили, приміром, 500 одиниць вбрання щомісяця, а цього — вже є сім тисяч. До кінця року випуск зросте до 50 тисяч одиниць. Розумію, що в уважного читача відразу постане чистісінько радянське запитання: де взяли обладнання, тканини, фурнітуру і ще багато дечого, без чого сукню чи костюм не пошиєш? А найголовніше, за що взяли?..

І справді, найголовніше, без чого ніякого діла не буде,— довгостроковий кредит. А його не дають ані Національний банк, ані комерційні.

Цікава у нас виходить ситуація: скільки капіталу не вкладає держава у свої державні підприємства — обсяги виробництва безупинно зменшуються. А підприємства комерційні, не одержуючи від держави ані шеляга, хоч повільно, але нарощують обсяги. Проте без коштів далеко не поїдеш.

«Любаві», мабуть, пощастило. Український банк «Відродження», ознайомившись із проектом фірми, надав пільговий довгостроковий кредит — 300 мільйонів карбованців. Звичайно, ризик за нашої інфляції немалий. Але ж і фірма інтенсивно працює. Тут підрахували, що, закупивши швейне обладнання, сировину, матеріали, зуміють розрахуватися з банком протягом року.

Але власники фірми чудово розуміють, що на вітчизняному обладнанні (а грошей вистачило лише на таке) високо не піднестися. Потрібні зарубіжні високоякісні технологічні лінії для випуску одягу, який міг би конкурувати з вбранням західних виробників. «Любава» знайшла зарубіжних інвесторів, готових постачати їй тканини і фурнітуру, а потім за валюту закуповувати в Україні готові вироби. Усі валютні затрати, як підрахували економісти, окупляться протягом трьох-чотирьох років. Проте уряд не дає гарантій іноземним інвесторам на повернення кредитів.

Замкнене коло? Вихід, звичайно, є. Перший — заробляти валюту, продаючи колекції за кордон, як це вже давно роблять деякі наші підприємці. Тим більше що охочих придбати їх хоч одбавляй. «Ні,— сказали мені у «Любаві»,— у нас інша мета — створювати моду, яку купував би світ».

Другий шлях — нарощувати обсяги виробництва, щоб мати можливість купувати валюту за курсом. Складно, але поки що іншого нема. Якщо, звичайно, не шукати обхідних доріг. Тут їх не шукають. Бо надто багато вкладено сил і здоров'я, щоб ризикувати головним: добрим ім'ям і авторитетом фірми. Бо хіба не було спокуси зазирнути у французькі каталоги, коли моделювали, приміром, плащі, які визнані за одні з найвдаліших моделей «Любави», чи блузи з елементами української вишивки? Але не зазирнули і були винагороджені: створено справді неповторний одяг, зі збутом якого немає проблем.

Директор фірми «Любава» Любов Вовченко — жінка оптимістична. Вона каже:

— Я вірю, що ширвжитку в нас незабаром буде хоч греблю гати, а люди шукатимуть щось гарне, вишукане. Мрію про те, щоб до нас жінка могла прийти і сказати: «От на такому-то святі хочу бути королевою!» І ми зробимо її королевою.

І Любов Семенівна пояснила, як вона собі це уявляє: комплекс підприємств «Любави», які роблять жінку жінкою,— косметичні салони, перукарні, стоматологічні і гінекологічні кабінети, а вже потім — модне вбрання, яке можна придбати у фірмовому магазині.

Незважаючи на всю фантастичність цієї задумки, я все ж.. вірю в те, що вона здійсненна. Адже зуміла Любов Семенівна зорганізувати своє підприємство, повірили їй і прийшли до неї модельєри, вишивальниці, технологи, яких і на попередньому місці роботи шанували. Але в «Любаві» таланту їхньому дали волю. Тепер уже модельєр диктує вибір тканини, а не директор, який її дістає. Але ж і платня тут за талантом. У кого руки золотіші хто старається більше — той більше й отримує. Ме здається, що я розумію, чому так: директор, за професією юрист і психолог, на швейній справі знається. Київські модниці вважають її за одну з кращих столичних кравчинь.

Та все ж попри те, що я побачила у «Любаві», не давала спокою думка: шиють тут для людей заможних, для нових багатіїв...

І почала від директора:

— У нас ще не стільки багатих, щоб орієнтуватися на них. Щоб існувати, одержувати прибуток, ми повинні шити якомога більше одягу високої якості. А вартість... Ми не можемо загнути ці як то кажуть, від стелі, беремо лише те, що закладено у виробі. За цим стежить податкова інспекція. Не дай Боже завищити вартість виробів: будемо відра зу оштрафовані — і не символічно. Проте ми виготовляємо і вбрання, у якого вартість надзвичайно висока. Це — авторські моделі, розраховані на окремого замовника. Звичайно, ціна такого одягу може бути вдесятеро вищою від того, що його випускають малими серіями. Що ж, хто здатен заплатити, нехай замовляє.

Отак важко зароджується підприємництво в Україні. Та коли, попри всі негаразди, у «Любаві» вірять, що, наприклад, Володимир Несміян прославить Україну, як П'єр Карден Францію, то є надія, що воно житиме.

Валентина ПИСАНСЬКА.

На знімках: директор «Любави»; парад моделей.

Кунг-фу

Спортсмен і проповідник

У Київському палаці спорту 2 травня о 18.30 розпочне виступ група американських атлетів під керівництвом чемпіона світу з кунг-фу і карате Майка Крейна.

Про це журналістам столиці України розповіла працівник обласного товариства «Знання» Людмила КНЯЗЄВА, яка вже не перший раз опікає заокеанських гостей під час їхніх приїздів до Києва.

Окрім Майка Крейна в програмі участь братимуть чемпіон світу з пауерліфтингу Пол Рен і ковбой зі штату Техас Біл Лоренс.

Це другий приїзд Майка Крейна до столиці України. Кияни, мабуть, пам'ятають його показові виступи торік. Цього ж разу він також демонструватиме свій коронний номер — «Смертельний сендвіч»: Майк Крейн міститься між обтиканими цвяхами двома бетонними плитами вагою 800 кг. А по цих плитах ще й восьмикілограмовим молотом гамселять.

Але наш гість — не тільки відомий спортсмен. Він відомий у багатьох країнах християнський проповідник. Його жартома називають «найтвердолобішим баптистським проповідником», бо він головою пробиває 12-дюймову бетонну плиту. Майк, до речі, заснував дитячу християнську школу, молодіжний літній табір, часто відвідує в'язниці, несе слово Господнє, християнські заповіді миру та злагоди. На його зустрічі щороку збирається близько півмільйона підлітків.

Займається американський спортсмен і проповідник також благодійництвом. Торік до Києва він привіз гуманітарну допомогу на 10 тисяч доларів. А цього разу його подарунок киянам — медичне устаткування і ліки на суму 20 тисяч доларів. І вхід на його виступ у Палаці спорту безплатний.

У групі Майка Крейна чимало жінок. Вони 3 травня в Палаці культури «Україна» проведуть благодійницьку зустріч «Жінки Америки — жінкам Києва». Мета — виявити тяжкохворих і допомогти їм.

Віктор СТАНКЕВИЧ.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в. о. заст. головного редактора), А ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

С. ПОРАДЮК (в. о. відповідального секретаря).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

Рукописів не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 818583

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311076.